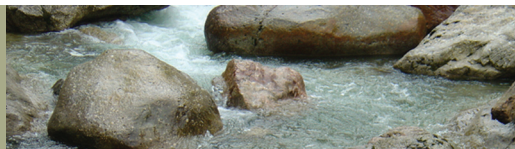

Delavnica usposabljanja za
Skupno upravljanje podzemnih voda

2. – 4. december 2008 / Postojna, Slovenija

Delavnica usposabljanja za Skupno upravljanje podzemnih voda

2. – 4. december 2008

Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, Postojna, Slovenija

Organizatorji:

Svetovno partnerstvo za vodo – Sredozemlje (GWP-MED)
Sredozemska informacijska pisarna za okolje, kulturo in trajnostni razvoj (MIO/ECSDE)
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije (MOP)
Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU
Savska komisija

Finančna podpora:

Zvezno ministrstvo za okolje, varovanje narave in jedrsko varnost Nemčije
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije
Evropska komisija

Ozadje

Podzemne vode so "skriti" vir s posebnimi značilnostmi. So medsebojno povezane z drugimi sestavinami pokrajine: površinskimi vodami in obalnim ter morskim ekosistemom. To je potrebno upoštevati pri politikah, zakonih in programih upravljanja ter instrumentih na lokalni, državni in regionalni ravni. Za trajnostni razvoj je nujno potrebno oblikovanje politik upravljanja podzemnih voda s politikami gospodarskega razvoja. Orodje za doseg teh ciljev je prostorsko načrtovanje. Pomembno vlogo pa imajo tudi ustanavljanje in delovanje narodnih parkov in drugih zavarovanih območij.

Upravljanje na državni ravni pogosto še ni trajnostno zaradi izrazitih sektorskih ravnanj, pa tudi vrzeli v pravnih podlagah držav in neučinkovite uporabe ukrepov za upravljanje. Položaj poslabšuje nezadostno znanje o značilnostih vodonosnih sistemov in neustrezna raba in spremljanje stanja.

Geološka sestava ne upošteva državnih mej. V glavnem si vodonosnike delita dve ali več držav. V presoji čezmejnih vodnih virov Gospodarske komisije OZN za Evropo (UNECE) (Naše vode se združujejo čezmejno – Prva ocena čezmejnih rek, jezer in podzemnih voda, oktober 2007) je v jugovzhodni Evropi prepoznanih 51 čezmejnih vodonosnikov. V drugih ocenah to število znaša tudi preko 60. Nekateri dinarski kraški vodonosniki Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore in Albanije zagotavljajo deleže uporabe vode, ki znašajo od 15 do 90 ali celo 100 odstotkov. V času podnebnih sprememb, ob grožnji pomanjkanja vode, je pomen dinarskih vodonosnikov še toliko večji.

Medtem ko je bil pri sodelovanju za upravljanje skupnih površinskih voda v mnogih delih regije dosežen viden napredek, ugotavljamo pomanjkanje čezmejnega sodelovanja in ustreznih ureditev za upravljanje skupnih podzemnih vodonosnikov. To pomeni oviro za zagotavljanje stabilnosti in gospodarskega razvoja držav jugovzhodne Evrope. Rešitve morajo biti ustrezne za vsak primer posebej. Pri tem pa je potrebno upoštevati tako naravne značilnosti vodonosnikov kot obsežnost pritiskov, velikost in pomembnost skupnih virov kot tudi število vključenih držav.

Skupne vodonosnike lahko najdemo v savskem bazenu in na širšem območju Dinarskega gorstva. Njihovo celostno upravljanje ob upoštevanju geografskih in geoloških značilnosti, kakor so zakrasevanje, kraška hidrologija, gozdovi, biotska raznovrstnost itd., je pomembno za trajnostni razvoj na tem območju. Poznani so nekateri primeri dobrih praks na tem območju.

Usposabljanje za skupno upravljanje

Na tej podlagi Svetovno partnerstvo za vodo – Sredozemlje (GWP-MED), Sredozemska informacijska pisarna za okolje, kulturo in trajnostni razvoj (MIO/ECSDE), Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije (MOP) in Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU soorganizirajo od 2. do 4. decembra 2008, v Postojni, Slovenija, delavnico usposabljanja za skupno upravljanje podzemnih voda.

Delavnico finančno podpirajo Evropska komisija, nemško Ministrstvo za okolje, varovanje narave in jedrsko varnost ter slovensko Ministrstvo za okolje in prostor.

Geografsko se bo osredotočila na savski bazen in širše območje Dinarskega gorstva.

Dejavnosti so nadaljevanje mednarodne okrogle mize Celostno upravljanje skupnih podzemnih voda v jugovzhodni Evropi, ki je bila organizirana na Brdu pri Kranju, Slovenija, od 14. do 16. novembra 2007 v sodelovanju s slovenskim Ministrstvom za okolje in prostor.

Delavnica se uvršča med tiste za usposabljanje za skupno upravljanje čezmejnih vodnih virov v jugovzhodni Evropi in jih izvajata GWP-Med in MIO-ECSDE v okviru petersburškega procesa in druge faze procesa atenske deklaracije (več informacij o tem www.watersee.net).

Poleg te delavnice so bile oz. bodo v letu 2008 izvedene tri delavnice za usposabljanje (več informacij na www.watersee.net):

- Vključenost zainteresiranih udeležencev pri čezmejnem upravljanju vodnih virov, 25. – 28. marec 2008, Podgorica, Črna gora;
- Celostno upravljanje skupnega povodja jezer, 16.–18. julij 2008, Ohrid, Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija;
- Celostno upravljanje vodnih virov v razširjenem bazenu reke Drine, 25.–27. november 2008.

Cilji

Namen delavnice je usposobiti zainteresirane udeležence v državah savskega bazena in državah Dinarskega gorstva za skupno upravljanje s podzemnimi vodami, zagotoviti znanja in orodja za pomoč pri upravljanju. Drugi cilji so še pospeševanje čezmejnega sodelovanja in podpora delu savske komisije.

Udeleženci

Ciljna javnost je osebje pristojnih nacionalnih organov in institucij, nevladnih organizacij, idr. iz savskih držav, Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Srbije. K sodelovanju bodo povabljeni tudi prebivalci Črne gore, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije in Albanije.

Torek, 2. decembra

- 9.00 – 10.30** **1. Sprejemne in uvodne dejavnosti**
1. a Dobrodošlica
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, predstavniki ZRC SAZU, Park Škocjanske jame, Svetovni sklad za naravo, UNESCO, Alpska konvencija
- Uvod v delavnico**
1. b Spoznavanje udeležencev
1. c Pričakovanja udeležencev
1. d Predstavitev ciljev in strukture delavnice
DIMITRIS FALOUTSOS (GWP-Med)
- 10.30 – 11.15** **2. Pravna podlaga za upravljanje čezmejnih vodnih virov: vodna konvencija Gospodarske komisije OZN za Evropo (UNECE) , okvirna direktiva EU o vodah**
MITJA BRICELJ, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije
Razprava
- 11.15 – 12.00** **3. Kraške značilnosti v Republiki Sloveniji in povezave s savskim bazenom ter dinarskim ekološkim območjem**
NATAŠA RAVBAR
Institucija: Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU
Razprava
- 12.00 – 12.45** **4. Pravna podlaga za upravljanje kraških vodonosnikov v Sloveniji – izkušnje na podlagi uporabe**
JOERG PRESTOR, J. URBANC, P. MEGLIČ, J. ŠINIGOJ, K. HRIBERNIK
Institucija: Geološki zavod
Razprava
- 12.45 – 13.30** **5. Upravljanje podzemne biotske raznovrstnosti**
ANTON BRANCELJ
Institucija: Nacionalni inštitut za biologijo
Razprava
- 13.30 – 14.30** **Kosilo**
- 14.30 – 15.15** **6. Upravljanje zavarovanih območij**
MLADEN BERGINC, GREGOR DANEV
Instituciji: Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za varstvo narave
Razprava
- 15.15 – 16.00** **7. Upravljanje gozdov**
ŽIVAN VESELIČ, DRAGAN MATJAŠIČ, MARKO JAGODIČ, EVGEN ERŽEN
Institucije: Zavod za gozdove Republike Slovenije, Inštitut za celulozo in papir, Papirnica Vevče
Razprava
- 16.00 – 16.45** **8. Smernice za prostorski razvoj na kraških območjih (primer Lipice, center odličnosti)**
KRIŠTOF OŠTIR, MITJA PRELOVŠEK
Institucija: ZRC SAZU
Razprava
- Stranski dogodek:**
- 16.45 – 17.00** **Predstavitev mladinskega parlamenta o Alpski konvenciji**
DARJA KRAVANJA, KATJA HOLNTHANER ZOREC
Institucija: Il. Gimnazija Maribor
- Partnerstvo za vode reke Save**
MITJA BRICELJ, DEJAN KOMATINA
Institucija: Ministrstvo za okolje in prostor RS, Savska komisija

Ekoregija Dinaric Arc – Zavarovana območja za življenje

JANA KUS

Institucija: Svetovni sklad za naravo

19.00 – Večerja

Sreda, 3. december

9.00 – 16.00 9. Strokovni izlet

Park Škocjanske jame

10. Primeri dobre prakse

- Regionalni park Škocjanske jame (UNESCO, upravljanje naravne dediščine)
ALBIN DEBEVEC
- Krajinski park Sečoveljske soline (Ramsar, upravljanje naravne dediščine)
ALOJZ JURJEC
- Karavanke (čezmejno telo podzemnih vod)
MIHAEL BRENČIČ
- Notranjsko-kraška ekoregija (sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, institucijami, načrtovalci, ...)
LILI MAHNE
- Trajnostni razvoj v kraških regijah, vloga poslovnega sektorja (Center za obnovljive vire energije in varstvo okolja – COVEVO,)

19.00 – Večerja

Četrtek, 4. decembra

9.00 – 10.45 11. Uporaba geografskih informacijskih sistemov za upravljanje virov podzemnih voda

Predstavitev eWater

*JOERG PRESTOR, J. URBANC, P. MEGLIČ, J. ŠINIGOJ, K. HRIBERNIK***10.45–11.15 Odmor za kavo****11.15 – 13.30 Predstavitev naravovarstvenega atlasa**

MARTINA KAČIČNIK JANČAR

13.30 – 14.30 Kosilo**13.30 – 16.00 Uporaba geografskih informacijskih sistemov za upravljanje virov podzemnih voda**

Uporaba GIS v gozdarstvu

*DRAGAN MATJAŠIČ, ŽIVAN VESELIČ***16.00 – 17.00 12. Razmišljanja o ugotovitvah in razpravi – Ocena delavnice***DIMITRIS FALOUTSOS (GWP-Med)***19.00 – Večerja**

1. dan: Uvajanje udeležencev, uvajanje konceptov in struktur za skupno upravljanje podzemnih voda

Na začetku delavnice bodo opredeljena pričakovanja udeležencev, razprava o tem, koliko bodo pričakovanja glede programa izpolnjena. Cilj je, da bi udeleženci pridobili jasno sliko o tem, o čemer naj bi razpravljali na delavnici – to bo pomagalo pri učnem procesu.

Program za prvi dan je načrtovan tako, da bi vzpostavil skupno raven razumevanja ključnih konceptov in struktur o upravljanju virov podzemnih voda, kako je to povezano z upravljanjem drugih naravnih virov (mokrišča, gozdovi) in kako se lahko prostorsko načrtovanje uporabi kot dragocen pripomoček za celostno upravljanje.

Pričakujemo, da so koncepti upravljanja podzemnih voda že nekoliko poznani, pričakujemo pa tudi, da se bo njihovo dojetje med udeleženci razlikovalo. Upamo, da bomo z razpravljanjem o njih ustvarili večjo stopnjo skupnega razumevanja.

Enako verjetno velja za pravne strukture (okvirna direktiva EU o vodah in vodna konvencija UNECE in pristopi (EU WFD) za upravljanje podzemnih voda. Poskušali bomo zagotoviti čim več jasnosti med posebnostmi struktur, kako se te uporabljajo/olajšajo čezmejno sodelovanje za upravljanje virov podzemnih voda.

Izkušnje bodo predstavljene za nadaljnje omogočanje procesa.

2. dan: Izkušnje o upravljanju podzemnih voda v Sloveniji – sodelovanje s sosednjimi državami. Vloga poslovnega sektorja pri upravljanju virov podzemnih voda

Izlet na terenu bo udeležencem omogočil, da bodo pridobili izkušnje iz prve roke o virih, pritiskih in sprejetih vodstvenih ukrepih.

Slovenija ima dolgo tradicijo pri upravljanju kraških vodonosnikov. Predstavljene bodo številne študije primerov in s tem povezane izkušnje.

Predstavitve vloge poslovnega sektorja bo udeležencem omogočila, da bodo razumeli medsebojne povezave med upravljanjem podzemnih voda in gospodarskim razvojem.

3. dan: Uporaba geografskih informacijskih sistemov pri upravljanju kraških vodonosnikov

Udeleženci bodo ob pomoči strokovnjakov v skupinah obravnavali študije primerov z uporabo geografskega informacijskega sistema (GIS). Cilj je razumeti uporabo sistemov za podporo odločanju pri upravljanju kraških vodonosnikov.

Ob koncu dneva bodo udeleženci razpravljali o ugotovitvah delavnice in jo ocenili.